

NAŠ GLAS

Glasiło Osrednje Zveze javni
nameščencev in upokojencev
:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne šte. 1 Din.

„NAŠ GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina . . . Din. 40—

Polletna naročnina 20—

Cetrletna naročnina 10—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

===== Oglasi po ceniku. =====

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Kaj je novega pri O. Z.

(Dalje)

(Nadaljevanje sejnega zapisnika smo morali radi drugega važnejšega gradiva odložiti za prihodnjo številko.)

Na osnovi sklepa širšega odbora z dne 17. t. m. je poslala O. Z. predsedstvu ministrskega sveta v Beogradu sledečo spomenico:

»Člen 136. ustave z dne 28. junija 1921 določa, da ima vlada najkasneje tekom dveh let po sprejetju ustave predložiti Narodni skupščini zakon o civilnih državnih nameščencih ter s tem natančno opredeliti vse dolžnosti in pravice, ki izvirajo iz medsebojnega razmerja med državo in temi nameščenci.

Da je nujnost tega zakona neoporečna, ni treba ponovno naglašati. Vladi je došlo tekom leta iz vseh pokrajin širom naše zemlje nebroj resolucij in spomenic, v katerih izražajo udruženja državnih nameščencev s podrobno utemeljitvijo vse razloge, ki govorijo za skorajšnje uzakonjenje od državne komisije predloženega in osnutka zakona o civilnih državnih nameščencih.

Vrhu tega je šef vlade min. predsednik gospod Nikola Pišić deputaciji vseh pokrajinskih udruženj državnih nameščencev dne 3. oktobra 1921 oficijelno izjavil, da polaga vlada veliko važnost na to, da se razmerje državnih nameščencev do države in obratno čimprej uredi z zakonom. Ni zadnje, da bi bil s tem zakonom določeno normiran tudi gmojni položaj teh nameščencev.

Državni nameščenci so se nadejali, da jih vlada s tem tako željno pričakovanim zakonom osreči o priliki poroke Njegovega Velikanstva kralja. Njih up jih je varal. Iz raz-

nih časopisov je podpisani zvezi znano, da se je ministrski svet z omenjenim načrtom zakona že ponovno bavil v svojih sejah, da pa do uspešnega zaključka vendar le ni prišlo.

Zato prosi podpisana zveza:

1.) Ministrski svet izvoli načrt zakona o civilnih državnih nameščencih čimprej odobriti, upoštevajoč pri tem po možnosti razne izpreminjevalne predloge Glavnega saveza kakor tudi posameznih pokrajinskih udruženj državnih nameščencev. Samo v primeru, da ministrskemu svetu iz nujnih razlogov ne bi bilo mogoče upoštevati vseh teh predlogov, se ministrski svet naproša, da uzakoni od državne komisije predloženi mu zakonski osnutek s sledečimi malenkostnimi izpremembami:

a) Člen 63. 3. odstavek naj se glasi:

»Nameščenec V. kategorije mora biti imenovan za uradnika ako je prav dobro ocenjen, položi predpisani strokovni izpit in odgovarja njegova predizobrazba vsaj približno določbi čl. 9.«

b) Člen 141., točka 5. naj se glasi:

»Kadar je nameščenec trikrat zapovrstjo ali šestkrat tekom svojega službovanja slabo ocenjen, se uvede proti njemu disciplinska preiskava. Disciplinska komisija odloča končno o nadaljnjih merah, ki jih je napram temu nameščencu podvzeti.«

c) Člen 240., zadnji stavek drugega odstavka naj se glasi:

»Ministrski svet se pooblašča, da najkasneje v dveh do treh mesecih od dne, ko se ta zakon uveljavi, izda to uredbo.«

Obenem prosimo ministrski svet, da v primeru, ako bi mu bilo nemogoče upoštevati od glavnega in pokrajinskih savezov predloženih mu dopolnitev in izprememb,

določi parlamentarno komisijo, ki naj tekom enega leta pregleda od organizacij predloženi material, ga uvažuje in določene izpremembe z novelo k zakonu o civilnih državnih nameščencih uveljavi.

2.) Ministrski svet izvoli osnutek zakona predložiti predsedstvu Narodne skupščine v svrhu pospešenega delovanja vsaj tako pravočasno, da stopi zakon v veljavo najpozneje 1. avgusta t. l.

Uzakonjenje načrta tega zakona smatramo za neodložljivo tako v interesu države same, kakor v interesu državnih nameščencev, ki so dan za dnem izpostavljeni še vedno naraščajoči druginji.

Čast nam je prositi p. n. predsedstvo ministrskega sveta, da blagovoli obvestiti s posebnim komunikejem vsa udruženja državnih nameščencev o ukrepih, ki jih glede navedenega zakona namerja.

Prepis spomenice je bil s primernim spremnim pismom poslan vsem parlamentarnim klubom, predsedstvu Narodne skupščine, ministru za izenačenje zakonov, Glavnemu Savezu v Beograd ter Savezom v Zagrebu, Sarajevu in Splitu.

Osrednja Zveza je 23. t. m. poslala poslancu prof. Reišnerju sledečo prošnjo:

»V generalni direkciji državnega računovodstva leži pri gospodu inšpektorju Klasu nebroj nerešenih prošenj vdov in sirot javnih nameščencev za nadaljne izplačilo oz. zvišanje od bivše avstrijske vlade iz naslova vladarske milosti priznanih vdovnin in sirotin (milosčin).

Ker datira mnogo teh prošenj še iz leta 1919 in se nahajajo prosilci, najbednejši izmed bednih, v zares obžalovanja vrednem položaju, Vas, gospod poslanec, podpisana Osrednja zveza prosi, da blagovolite staviti

Dr. Fr. Z. (Ljubljana.)

Kako je bilo dalje.

Malo je pomolčal, naenkrat pa so mu začele trepetati ustnice in v očeh se mu je solza zalesketala. Posegel je v žep po listnico, vrgel stotak na mizo in rekel: »Gospod, vse stroške nosim jaz in tudi kazen plačam jaz!«

Jaz pa sem mu porinil stotak nazaj rekoč: »Le spravite sedaj stotak, ker niti ne vem ne, koliko znašalo stroški. Zapišem pa, da ste stroške prostovoljno vzeli nase. Kar se tiče kazni, jo moram prisoditi vašemu nasprotniku — če pa ga hočete obvarovati še te škode, tem lepše! A napravita to sama med sabo!«

Po mnogih letih sem videl tistega mlinarja zopet enkrat v Ljubljani. Hodil je po bergljah. Zaspal je bil v snegu nekje — najbrž vinjen — in odmrznili sta mu obe nogi. Povedal mi je svojo nesrečo, na-

smehnil se in pripomnil: »Vi ne veste, kolikokrat se spomnim na tisto komisijo! Gospod, vi ste dober človek!«

Naše ljudstvo je za vsako dobro besedo hvaležno. No, glavarju K., le mrzelo to ljudstvo, da si je bil med njim zrastel. Šikaniral ga je, kjer in kolikor je mogel in še od svojih uradnikov bi bil kmalu zahteval, da naj ga. Imel sem poleg drugih referatov v Radovljici tudi gozdni referat. Tistikrat je bila Kranjska industrijska družba lastnica velikih gozdnih kompleksov v Bohinju. Kmetje so imeli pravico, goniti skozi te gozde živino na lastne pašnike. Industrijska družba, ki je bila v rokah tujcev, je skušala kmetom po možnosti zagreniti to pravico. Jasno je, da se živinče skozi gozd ne da goniti tako, da ne bi prestopilo včas ozke stezice ali pa hlastnilo kje po kaki praproti ali drugi bilki. Uslužbenci industrijske družbe pa so vsako tako malenkost zabeležili kot prestop in tako je prišlo, da je bilo vsak me-

sec nebroj kmetov naznanjenih zaradi prestopkov zoper predpise gozdnega zakona. Po osemdeset in več takih obravnav sem imel vsak mesec. Ko sem bil po svojem prihodu v Radovljico prvič povabil ljudi zaradi takih stvari, se je dogodilo, da je imel nekdo izmed ovađenih dan popreje, kot je bil klican, neki drug opravke v Radovljici, pa se je oglasil s svojim vabilom še pri okrajnem glavarstvu, da bi mu ne bilo treba delati drugi dan iznova pota v Radovljico. Jaz pa sem imel tisti dan drugo večjo obravnavo, ki je nisem mogel prekiniti. In ker se je bil dotičnik po nesreči zaletel naravnost k okrajnemu glavarju, je ta opravil stvar namesto mene. Rzsodba se je glasila na globo petih goldinarjev in seveda tudi na povrnitev škode. Če se pomisli, da je bilo v tistih časih pet goldinarjev že nekaj denarja in da je imel kaznovanec iz Bohinja 8 do 10 ur hoda — železnice tisti čas še ni bilo — pa da je bila škoda, ki jo je živina povzro-

čimpreje mogoče na gospoda finančnega ministra sledečo interpelacijo:

Gospod minister!

V generalni direkciji državnega računovodstva leži nebroj nerešenih prošenj vdov in sirot slov. državnih nameščenec za nadaljne izplačilo oziroma zvišanje od bivše avstrijske vlade iz naslova vladarske milosti priznanih vdovnin in sirotin (miložčin). Ker datira mnogo teh prošenj še iz leta 1919 in so prosilci, najbednejši med bednimi, zares potrebni najhitrejšje pomoči, Vas, gospod minister, prosim za pojasnilo, ako Vam je znano, da generalna direkcija državnega računovodstva še do danes nima nobenih navodil, kako naj reši te prošnje.

Ako Vam je, gospod minister, vse to znano, Vas prosim, da mi sporočite, kaj in kdaj nameravati ukreniti,

1. da se prošnje čimprej ugodno rešijo;
2. da se položaj sirot in vdov državnih nameščenec čimprej uredi z zakonom, in
3. da se v to svrhu v budgetu za leto 1922/23 vnese potrebni kredit.

Ako, gospodi minister, v tej stvari niste zadostno informirani, Vas prosim, da zahtevate od generalne direkcije državnega računovodstva podrobno poročilo.

Prosim pismenega odgovora.

Sprajmite, gosp. minister, tudi ob tej priliki izraz mojega posebnega spoštovanja!

V Beogradu

Podpis.

Za uvedbo paralelne akcije se hkratu obračamo tudi na Savez javnih nameštenika v Splitu.

Prosim Vas, gospod poslanec, da nas blagovolite svoječasnno o uspehu interpelacije obvestiti ter beležimo z izrazom neomejenega spoštovanja.

Ker se tiče to vprašanje tudi dalmatinskih vdov in sirot, je prosila O. Z. za paralelno akcijo tudi Savez za Dalmacijo.

Fr. Petrovčič, Ljubljana:

Popravite krivico!

Največji revež je danes javni nameščenec, pa naj pripada že uradniškimi ali neuradniškimi poklicem. Eden kakor drugi je navezan na svoje mesečne prejemke, ki niti od daleč ne zadoščajo in ne bodo zadoščali, kakor vse kaže, nikdar. Cene vseh življenskih potrebščin se neprestano dvigajo, naši prejemki pa se le po dolgem maledovanju in večmesečnem cincanju regulirajo, a tako, da pride to vedno najmanj za pol leta prepozno. Še pri vsakem povišanju naših prejemkov so se navile cene od časa, ko se je začelo pisariti o »povišanju uradniških plač«, pa do časa, ko so se dotične povišice v resnici tudi

dovolile in izplačale, najmanj za toliko, navadno pa za precej več, kakor so znašale te povišice. To je dejstvo, ki se ne da ovreči. Resnica je, da ob nakazilu teh povišic nismo bili mesečno niti za vinar na boljšem, kakor tedaj, ko smo začeli delovati za povišanje prejemkov. Te povišice so romale vse v žepe onih, pri katerih moramo nabavljati svoje življenske potrebščine, ker so pravočasno poskrbeli za to, da so se cene dvignile tako, da so te povišice faktično dobili oni in ne mi. Mi smo pri vsem tem imeli le čast, denar prejeti in še gorkega izročiti njim!

Že v poletju 1921. naši prejemki nikakor niso zadoščali. To je končno uvidela tudi vlada, sicer zelo pozno in kakor do slej, še vselej seveda tudi prepozno, a uvidela je vendar. Z zakonom o novih draginskih doklah z dne 28. februarja 1922., veljavnim od 1. januarja 1922., je uredila naše prejemke tako, da bi se dalo ž njimi, če bi se bili izplačali takoj, če že ne živeti, pa vsaj životariti. Toda niti to revno životarjenje za nameščenec nižjih kategorij ni smelo trajati dolgo.

Ministrski svet je namreč sporazumno s finančnim odborom z naredbo z dne 7. aprila 1922. D. R. br. 47.402 na podlagi člena 51. zakona o draginskih dokladah odločil, da dobivajo uslužbenci, navedeni v členu 7. omenjenega zakona, od dne 1. maja 1922. osebne in rodbinske doklade maksimirano, to je, da skupna vsota njih osebnih in rodbinskih doklad ne sme presegati mesečno določene vsote, in sicer:

v 1. krajevnem drag. razredu	1000 Din;
» 2. » » » »	900 »
» 3. » » » »	750 »
» 4. » » » »	700 »
» 5. » » » »	650 »

Kako je vlada z novim zakonom o draginskih dokladah, popravljenim z ravnokar navedeno naredbo ministrskega sveta »pomagala« nižjim uslužbencem, se razvidi jasno iz sledečega primera:

Oženjen sluga s štirimi šoloobveznimi otroki je prejel 1. decembra 1921. na plači in vseh draginskih dokladah skupaj okroglo 3958 kron. Da je bilo to za življenje pri takrat obstoječi draginji premalo, je uvidela, kakor rečeno, tudi vlada in je zvišala z zgoraj omenjenim zakonom te prejemke tako, da je imel dobiti ta sluga dne 1. januarja 1922. na plači, osebni in družinski dokladi skupaj 5296 kron, tedaj za 1338 kron več, kakor dne 1. decembra leta 1921.

Da ta znatna povišica tudi ni mogla povsem zamašiti vrzeli, ki jih je napravila od poletja 1921. skokoma dvigajoča se draginja, je čisto naravno. Ni menda človeka, ki se ima boriti za svoj obstanek, navezan edino le na svoje mesečne prejemke, kakor državni uslužbenci, ki o tem ne bi bil prepričan. Upravičeno bi se tedaj smelo pričakovati, da se bodo ti prejemki vočigled neprestano rastoči draginji primerno dvignili, ker že ob njih določitvi niso zadoščali. Zgodilo pa se je narobe. Maksimirali so se! In tako je dobil ta nesrečni sluga dne 1. maja 1922. na plači, osebni in rodbinski dokladi skupaj 3460 kron, tedaj za 1836 kron manj, kakor dne 1. januarja 1922. in 498 kron manj kakor dne 1. decembra 1921.

Da s tako »pomočjo« prizadeti državni uslužbenci ne morejo biti zadovoljni, je povsem umljivo in njih želja, da naj se maksimiranje takoj ukine, docela upravičena.

Z maksimiranjem se jim ni vzelo le onega, kar so po novem zakonu o draginskih dokladah za par mesecev pridobili, marveč odvzelo se jim je znaten del celo od onega, kar so imeli že pred tem zakonom! Odvzelo tedaj od onega, kar po priznanju vlade samo za življenje ni zadoščalo.

Kako naj živi pri današnji neznosni draginji družina šestih članov s 3460 kronami mesečno? Dnevno odpade od te vsote na osebo okroglo 19 kron! Kdo naj za to vsoto prehrani enega človeka? Kaj naj uživa ta uboga družina? Niti za krompir — 1 kg starega krompirja stane danes na trgu 8 kron, 1 kg novega pa 30 kron — to ne zadošča! A kje naj vzame denar za druge stvari, obleko, obutev, šolske potrebščine in drugo!

Skrb teh nesrečnih ljudi za svoj in svojih otrok obstanek je tedaj razumljiva, razumljiv pa je tudi njih obup. Srce se krči človeku, če se le zamisli v njih neznosni položaj. Pomoč je tukaj nujna, in dolžnost vsakogar, ki more pomagati, je, da pomaga! Ne zahtevajo ničesar nemogočega; le živeti hočejo, in to pravico imajo. Kako naj opravljajo redno in vestno svojo službo, če vedo, da jim otroci doma ginejo gladi? Gre za obstanek tisočev.

Dolžnost poslancev vseh strank in uradniških organizacij je, da prepričajo vlado o tem, da je storila z maksimiranjem nižjim državnim uslužbencem velikansko krivico. Pripravijo naj jo do tega, da to krivico nemudoma popravi na ta

čila, v vseh takih primerih cenejna po tarifi navadno na štiri, osem, nikdar pa ne več kot na dvanajst novčičev, je jasno, kako kruta je bila ta kazen. Ko ni bil glavar dotični akt izročil, sem mu trekel svoje začudenje nad strogostjo, s katero je postopal. On pa je odvrnil: »Da, a, hotel sem vam namigniti, kako vam postopati!«

Ker ni šlo, da bi bil pri tistih, ki so ili skupaj ovađeni zaradi enakih prestopov, delal razloček glede visokosti kazni, ni ni preostajalo drugega, kot da sem dru-i dan pri obravnavi vprašal vsakega pomeznika, kaj hoče raje, ali 24 ur zapora, ali pa 5 gl. kazni. Seveda je v tistih časih sakdo raje sedel 24 ur, nego bi bil plačal globo petih goldinarev. Pri vseh prihodnjih obravnavah pa se nisem čutil več vezanega na glavarjeva navodila. Dal sem vsakemu ukor, ki ga predpisuje zakon kot najmanjšo kazn v takih stvareh, pa sprejel od vsakega tisto neznatno odškodnino,

ki jo je vsakdo brez obotavljanja plačal. Toda meni se je zdelo, da so ljudje še vedno preveč kaznovani. Treba samo premisliti: tista dolga, trudapolna pot, z njo zvezani stroški in izguba časa! In vse to zgolj zaradi nagajivosti družbinj organov! Zato sem dal ljudem razumeti, da je odveč, ako delajo vedno vsi tisto dolgo pot. No, odslej je prihajal ponavadi k obravnavi od vseh, ki so bili na odgovor kljani, samo po eden. Navedel mi je lepo svoja, potem pa še generalija drugih ovađencev — da ta niso bila vselej popolnoma točna, se da misliti — plačal zase in za vse druge po tarifi določeno škodo, pa vzel na znanje za vse skup ukor in stvar je bila opravljena. Mislim, da uradnik ne le da sme, ampak je celo dolžan po možnosti omiliti zakonite predpise tam, kjer bi se njih mehanično uporabljanje občutilo kot krutost in krivica!

Seveda, če pa se je pokazalo, da je zakrivil kdo kaj iz zlobe ali malomarnosti,

sem postopal drugače. Vse po pravici in po zaslužnju! —

Z glavarjem K. nisem bil nezadovoljen le jaz, ampak vsi, ki so služili pod njim. Kdor je le mogel, je gledal, da je prišel od ljubeznivega šefa stran. Najpreje si je pomagal uradni sluga nekamo drugam. Potem je izstopil moj kolega dr. Š. iz politične službe. Za njim si je izprosil drugo službeno mesto okrajni tajnik. Če omenim še, da je konceptni uradnik, ki je bil prišel v Radovljico potem, ko sem bil tudi že jaz odšel, vzdržal tam samo mesec dni ter se rešil na ta način, da je prestopil k sodišču, potem se da misliti, kako priletno glavarstvo je bilo tistikrat pri okrajnem glavarstvu v Radovljici. Vse to je moralo seveda vzbuditi pozornost deželnega predsednika Heina, ki je naposled K-u zagrozil, da mu ne pošlje sploh nobenega uradnika več, ako se še enkrat zgodi, da mu uide kdo. Od tistih dob je bil bajc K. drugačen. (Dolje prihodnjic!)

način, da maksimiranje takoj ukine in izplača prizadetim od 1. maja dalje one zneske, ki jim gredo po zakonu o draginskih dokladah z dne 28. februarja 1922.

Zadovoljiti te državne uslužbenke na vsak način in kar najhitreje, je tudi v interesu države same. Le zadovoljno in za svoj in svoje družine obstanek ne boječe se državno uslužbenstvo je zaneslo in nedostopno vplivom naših razoranih povojnih političnih razmer. Poznamo med »maksimiranimi« celo vrsto navdušenih patrijotov, ki so ob vsaki priliki ogorčeno protestirali proti najmanjši besedici, ki je padla od njih ožjih tovarišev proti naši vladi. Danes se te vrste krčijo, nekateri so sami zašli med nergače, drugi so postali pasivni in ne protestirajo več! Čaka jo, upajo in obupujejo. Da lahko škoduje en sam nezadovoljnej, ki ima stike z ljudstvom, več, kakor koristi sto drugih, ki teh stikov nimajo, je jasno. Največ stikov z ljudstvom pa imajo ravno nižji uslužbeni. Da bi lahko en sam tak, ki bi v svojem obupu zabredel v vode protidržavnih struj, napravil državi večjo škodo, kakor bodo znašali vsi z maksimiranjem draginskih doklad doseženi prihranki, je na dlani.

Kako naj ti ljudje vzgajajo svoje otroke v onem duhu, ki je mladi, razvijajoči se državi neobhodno potreben, če jim ta ne da niti najpotrebnejšega za življenje? In če bo nekoč domovina, ki je okrnjena na vseh straneh, pozvala na branik ravno danes doraščajočo mladino, med katero bo naravno znaten del sinov javnih nameščencev, ne bo čudno, če med temi ne bo onega navdušenja, kakor bi bilo, če bi se njih starišem godilo danes bolje. Gotovo je, da se bodo ti sinovi tedaj spominjali skrbipolnih obrazov svojih staršev iz mladih dni, in ne bodo pometali in pometli z našimi sovražniki, pa bili ti na severu, zapadu, jugu ali kjerkoli tako, kakor bi, če teh tužnih spominov ne bi bilo. Vse se sicer pozabi, stradanje v mladosti pa nikoli.

Zato popravite krivico!

Finančno ravnateljstvo.

(Trafike)

Pri obravnavanju trafik in tozadevnih trafčnih aktov glede podeljevanja trafik invalidom ali drugim prosilcem so gospodje pri finančnem okrajnem ravnateljstvu v Ljubljani še vedno tako birokratični in pedantni, da jih človek, ki je svojčas služboval v področju tržaške finančne direkcije ne razume. Čemu vsa ta nepotrebna finančna pisarija, čemu vse te različne kolkovine podvržene priloge? Tu se zahteva različne skice situacij, izkaze, sezname, zapisnike, potrdila dotičnih županstev in župnijskih uradov in bogve vse kaj, predno je predmetna trafčna obravnava dovršena! Kakor vse kaže, bo v doglednem času še tudi izdana naredba, glasom katere se bo moglo prosilca, ki bo prišel v poštev za tobačno trafiko, le po okraj, upravniku zdravnišku predstaviti, da bo ugotovil, če je imel kože cepljene! Čemu te ogromne pisarije, porata časa in nepotrebno delo?

Gospodje pri zeleni mizi, dajte si vendar enkrat dopovedati, da kakor hitro stavi starejšina oddelka finančne kontrole konkretni predlog za podelitev ali ustanovitev trafike in če dotični predlog okrajni upravnik odobri oziroma potrdi, sta postala za stavljeni predlog odgovor na ter sta s tem prevzela tudi za storjeni

čin in dejanje popolno odgovornost. Čemu torej še nadaljno nepotrebno delo? Neumestno pa je, da se gospodje v obravnavi spisih poslužujejo tako porogljivih izrazov, s katerimi se ne le ugled, temveč tudi avtoriteta vodilnih funkcionarjev diskreditira. — Tako postopanje napram podrejenim funkcionarjem povzroča med uslužbenci disharmonijo in krši disciplino, ki je dandanes že itak dovolj omagala med uslužbenci finančne kontrole.

Dr. K.—I (Maribor).

Beseda k ureditvi plač.

V števil. 24. Našega Olasa se gledé (starih) penzionistev nisem dovolj jasno izrazil, kakor kaže gospoda Križmana odgovor v št. 25.

Hotel sem naglašati, da naj ne bi bilo med plačo aktivnih in neaktivnih nameščencev načelno nikake razlike, ker imata jednake potrebe.

Strinjam se torej popolnoma z gospodom svetnikom, ki pravi: »Pokojujnih novih in starih penzionistov se naj povsem zjednačijo in se urejajo avtomatično po tekočih prejemkih aktivnih vrstnikov. Ti prejemki se pa periodično urejajo po obstoječih potrebah.«

Nikakor nisem hotel kakega drugega stališča zagovarjati. Nesporazumljenje je nastalo, ker v svojem spisku starih penzionistev nisem omenjal posebej.

Vestnik.

Pozor! Današnja številka zaključuje drugo četrtletje. Priložili smo ji položnice in prosimo vse, da naročnino takoj obnove. Vsem cenj. g. naročnikom, ki nimajo do 30. junija t. l. povsem poravnane naročnine, smo danes ponovno označili poleg naslova vsoto, ki je z dnem 30. junija t. l. v zastanku. Vljudo jih prosimo, da nam te zneske nemudoma nakažejo. Vso doslej plačano naročnino smo pri tem vpoštevali tako, da ima vsak zabeležen ori znesek, ki je s 30. junijem na dolgu za nazaj! Naročniki, ki so plačali takoj z novim letom polletno naročnino, t. j. 50 K, imajo zaradi neizogibnega povišanja naročnine s 1. aprilom t. l. tedaj doplačati še 15 K; oni, ki so plačali le za I. četrtletje, t. j. 25 K, imajo plačati 40 K. Kdor pa dolguje kak znesek tudi še za lani, seveda poleg tega tudi še dotični ostanek iz I. 1921. Prosimo ponovno vse c. g. naročnike, da plačujejo naročnino točno i vse tovariše pa, da list naroče, da agitirajo zanj, nabirajo nove naročnike in prispevke za tiskovni sklad. Uprava. Prosimo poročil vse organizacije po Sloveniji. Tovariši tajniki, zganite se in poročajte!

TRŽNE CENE V LJUBLJANI dne 1. junija 1922.

Govedina: v mesnicah po mestu K 68 do 70; na žrgu: 1 kilogram govega mesa I. vrste K 68, II. vrste K 44, jezika K 66, vampov K 24 do 30, pljuč K 14 do 16, jeter K 56 do 60, ledic K 60, možganov K 60, loja K 30 do 70.

Teletina: 1 kilogram telečjega mesa I. vrste K 60, II. vrste (negotovo), jeter K 60, pljuč K 58, ledic K 60.

Svinjina: 1 kg praščjega mesa I. vrste K 86 do 90, II. vrste K 80 do 86, pljuč K 40, jeter K 56, ledic K 80, glave K 36 do 40, parkljev K 40, slanina trebušne K 100, slanina ribe in sala K 116 do 124, masti K 120, šunke (gnjati) K 100 do 120, prekajenega mesa I. vrste K 90, II. vrste K 80, prekajenih parkljev K 40, prekajene glave K 44, jezika K 96.

Drobnica: 1 kilogram koštrunovega K 36, jagnjetine K 56, kozličevine K 60.

Konjsko meso: 1 kilogram konjskega mesa I. vrste K 24, II. vrste K 20.

Klobase: 1 kilogram krakovskih K 112, debrecinskih K 112, hrenovk K 100, safalad K 100, posebnih K 100, pol prekajenih kranskih K 130, suhih kranskih K 180.

Perutnina: (1 kos) piščance majhen K 50, večji K 60, kokoš K 80 do 110, petelin K 80 do 90, raca K 120 do 180, nepitana gos K 200, pitana gos K 240, domači zajec manjši K 20 do 35, večji K 50 do 70.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka K 10 do 11, surovega masla K 160, čajnega masla K 200, masla K 180, sirčka K 32, eno jajce K 4 do 4,50.

Pijače: 1 liter starega vina K 30 do 40, ena čaša piva K 7, 1 vrček piva K 10, 1 steklenica piva K 13 do 14.

Kruh: 1 kilogram belega K 24, črnega K 20. Sadje: ena oranža K 7 do 12, ena limona K 2 do 4, 1 kg rožičev K 28, fig K 48, dateljnov K 88, orehov K 50, luščenih orehov K 168, 1 kg črešnji K 40, suhih češpelj K 44, suhih hrušk K 28 do 32.

Specerijsko blago: 1 kilogram kave Portoriko K 208 do 220, kave Santos K 116 do 124, kave Rio K 102 do 108, pražene kave I. vrste K 260, II. vrste K 152, III. vrste K 136, kristalnega belega sladkorja K 62, sladkorja v kockah K 64, kavne primesi K 62, riža I. vrste K 33 do 44, II. vrste K 26 do 32, 1 liter namiznega olja K 96, jedilnega olja K 84, vinskega kisa K 16, navadnega kisa K 6, 1 kilogram soli K 12, celega popra K 88, mletega popra K 96, paprike III. vrste K 85, sladke paprike, po kakovosti, K 160, 1 liter petroleja K 23, 1 kilogram riževnega škroba K 92, pšeničnega škroba K 52, koruznega škroba K 40, testenin I. vrste K 44, II. vrste K 40.

Mlevski izdelki: 1 kilogram moke št. 0 K 25, moke za kuhno K 24, bele krušne moke K 23, kaše K 20, ješprenja K 24, otrobov K 12, koruzne moke K 17, koruznega zdroba K 19, pšeničnega zdroba K 28, azdove moke I. vrste K 34, II. vrste K 26. Zito: 1 q pšenice K 1700, rži 1500, ječmena K 1400, ovsa K 1350, prosa K 1400, nove, sušene koruze K 1200, ajde K 1500, fižola, ribničana K 1450, prepeličarja K 1750, leče K 4400.

Kurivo: 1 q premoga K 103 do 112, 1 m³ trdih drv K 400, mehkih drv K 200.

Zelenjava in gobe: 1 kilogram glavnote solate K 8 do 10, štruncate tržaške K 22 do 28, endivije K 8, berivke K 6, kislega zelja K 12 do 14, karfiol K 35 do 40, špargljev K 50 do 80, kolerab 25 do 30, špinace K 40 do 50, kumar K 40, graha v stročju K 30 do 36, luščenega graha K 60, čebule K 26 do 28, česna K 28, krompirja K 5,50 do 6, novega krompirja K 32, kisle repe K 10 do 12, jurčkov K 35 do 40.

Primerjali bomo te cene s cenami 1. julija, 1. avgusta itd. Udruženje državnih nameščencev v Mariboru pa prosimo, da nam postreže z mariborskimi tržnimi cenami.

Tovarišem društva državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo izven Ljubljane sem pretečen teden razposlal vabila za vplačilo članarine. Da se prihrani na poštnini in drugih stroških, sem poslal v večje kraje vabila na enega člana, in sicer za Celje ravnatelju Logarju, za Kočevje Bavdku, za Kranj Plutu, za Litijo Schottu, za Ljutomer Slavincu, za Maribor Rakuši, za Mursko Sobotu Kosu, za Novo mesto Rozmanu (okr. glavarstvo), za Ptuj Gombaču, za Radovljico Pucu in za Slovenjgradec Pleteršniku. — Ako imenovani tovariši vabil še niso razdelili, jih prosim, da to v interesu društva nemudoma storé. Po možnosti naj, zlasti v večjih krajih, članarino pobere en član in jo v skupnem znesku odpošlje po položnici. Istočasno naj vpošlje seznam, kdo in koliko, oziroma za kateri čas je plačal. Če je količkar mogoče, naj vsak član plača vsaj za pol leta, tako da ne bo društveni tajnik z delom obložen. Tudi stroški se v tem znatno zmanjšajo. Kdor še ni član, naj se nemudoma prijavi. Neobhodno potrebno je, da društveni imenik ne bo pogrešal nobenega tovariša. Ker se je med tem mnogo činov (značajev) spremenilo, prosim, da prizadeti tovariši spremembe sporoče društvu, ker je nujno potrebno, da je društvena statistika vsestransko popolna. Istotako naj se društvu javi tudi vsako premestitev ali drugi slični važni dogodki. Končno priporočam, da tovariši neženirani korespondirajo z društvenim odborom. Vsi navoeti, zdravi in izpeljivi predlogi so odboru dobrodošli. Vsak se mora zavedati, čemu je članovsko organiziran. Prvo je strokovno društvo in šele temu slede ostale organizacije.

Tajnik.

Društvo orožniških upokojencev za Slovenijo v Ljubljani je imelo dne 18. junija t. l. oš devetih dopoldni pri »Novem svetu« v Ljubljani svoj III. občni zbor, na katerem se je vzelo poročilo odbora o društvenem delovanju in denarnem poslovanju odobruje. Odstopivšemu odboru, blaginiku in pregledovalcu računov se je dal absolutorij. Pri volitvi novega odbora so bili soglasno izvoljeni: Martin Majcen za predsednika, Ivan Rogar za podpredsednika, Ivan Hrovat za tajnika, Ivan Rus za tajnikovega namestnika, Josip Cegnar za blaginika, Debeljak Anton za blaginikovega namestnika, Miha Kocjančič, Anton Kovarčič, Ivan Ožbald, Silvester Smrekar za odbornike, Ivan Rakovec za odbornika in pregledovalca računov, Ivan Wiederwohl za namestnika, Ivan Dolar za namestnika in pregledovalca računov, Josip Lovša in Jernej Muhič za namestnike. Vsi so izvolitev sprejeli. Na nasvet predsednika se je

mesečna članarina z ozirom na rastočo draginjo pisarniških potrebščin in z ozirom na zvišanje prispevka »Osrednji zvezi javnih nameščencev in upokojencev za Slovenijo v Ljubljani« zvišala od 2 K na 4 K na mesec, začeti od 1. julija 1922. naprej. Vsi člani in članice se vlijudno prosijo, da vzamejo ta povišek na znanje in da blagovolijo vsi tisti člani, ki so svojo dosedanje članarino za leto 1922. že plačali, povišek takoj poravnati. Vsi oni člani pa, ki so s plačilom članarine za leto 1921. in 1922. zaostali, se prosijo, da nemudoma poravnajo svoj dolg, da bo društvo moglo uspešno delovati. V to svrhu se jim bodo v najkrajšem času doposlale potrebne poštne položnice. Nadalje se je na nasvet predsednika soglasno sklenilo, da se ustanovi podporni sklad ali fond za slučaj smrti. Vsi člani in članice se vlijudno vabijo, da takoj sporoče, pismeno, če se s tem sklepom strinjajo, da se potem izdelajo potrebna društvena pravila za to velepotrebno in človekoljubno akcijo. Po sprejetju teh poročil bo izdelal odbor potrebna društvena pravila in jih bo predložil za to poklicanemu izvanrednemu občnemu zboru in pokrajinski upravi v odobrenje. Tudi se prosijo cenjeni člani in članice, da nasvetujejo odboru, v kakšni letni višini se naj ta podporni sklad odmeri in v kakšnem znesku se naj za slučaj smrti člana izplača tistim osebam, ki so preminulega ob smrti oskrbovale. Seveda bo vselej treba predložiti predsedstvu uradni mrtvaški list ali smrtnico. Ti odločeni podporni zneski se bodo morali plačati od vsakega k temu podpornemu skladu pristopivšega člana vsaj za eno leto naprej. Tisti člani, ki bodo s plačilom za podporni sklad do dneva smrti zaostali, izgube pravico do podpore. Le v izvanrednem, uvaževanja vrednem primeru se bodo podpore po soglasnem sklepu odbora ostalim svojcem izplačale in le tedaj, ako bodo potrebna denarna sredstva na razpolago. Ta podporni sklad za slučaj smrti člana ali članice se bo vodil strogo ločeno od društvenih denarnih računov, zato bo neobhodna dolžnost vsakega člana, da bo pri plačilu natančno in odločno navedel, za kaj pošlje denar ali za »članarino« ali za »podporni sklad za slučaj smrti«. Iz teh humanih in človekoljubnih razlogov apelira društveni odbor na vse neorganizirane orožniške upokojence brez ozira na spol in njih politično mišljenje, da takoj priključijo svoj pristop kot člani k društvu orožniških upokojencev za Slovenijo v Ljubljani, oziroma pristopijo po ustanovitvi podpornega sklada kot udi k »podpornemu skladu za slučaj smrti«, ker le v združenju in v organizaciji je moč, posameznika pa nikdo ne vpoštevata. — Za odbor društva orožniških upokojencev za Slovenijo v Ljubljani: **Martin Majcen**, t. č. predsednik.

Dedinske pristojbine v obliki tablic, izračunane z dokladnim vred za vse posamezne, na 10 Din zaokrožene zneske od 10 do 1000 Din, ter posebej še za vse takozv. obmelne zneske, za vse vrste pridobiteljev glede premične in nepremične imovine z navedbo vseh pristojbin, ki se tičejo zapuščinskih stvari. Te tablice, ki imajo poleg tudi navodilo in pojasnila, so tako praktično sestavljene, da jih lahko vsakdo uporablja in z njih pomočjo izračuni v par sekundah dedinske pristojbine za vsak poljuben, še tako visok znesek s tem, da sešteje dva ali tri, že točno izračunane, eventualno z 10, 100 ali 1000 pomnožene zneske. Priporočajo se torej zlasti notarjem, sodnikom in uradništvu finančnih oblasti, katerim bodo služile v svrhu olajšanja posla, gotovosti glede pravičnega izračunavanja in velike prihranitve časa. Brez takih tablic ni namreč skoraj mogoče upoštevati vseh izjemnih določb, ki veljajo za odmerjanje dedinskih pristojbin. Izračunil in sestavil je opisane tablice **Anton Kajfež**, deželni sodni svetnik v Ložu, pri katerem naj se neposredno naročajo. Cena (brez poštne) samo 6 Din.

Eksistenčni minimum.

Zagrebski »Naš Glas« prinaša v 25. številki članček, ki se nam zdi vreden, da ga radi aktualnosti ponatisnemo. Glasi se tako-le:

U nebrojenim peticijama tražile su činovniške organizacije od vlade, da ustanovi eksistenčni minimum za jednoga javnog namještenika i da prema tome odmeri dodatke na skupoću. Nu kako se uobičajilo, da se rezolucije i peticije — napose one iz činovničkih redova — ni ne čitaju već u najvećoj česti nepročitane bacaju u koš, treba da se javno iznesu podaci i brojke, koji bi imali služiti kao podloga za odmjernu naših plaća.

Možda su se naši gromovnici previsoko podigli nad nas obične smrtnike te već se shvaćaju naše potrebe! Ne će s toga biti na odmet, ako im plovkom u ruci prikažemo eksistenčni minimum jednoga smrtnika. Ako savrnimo predratne sa da-

našnjim cijenama ustanoviti ćemo, koliko puta je cijena veća. Evo najvažnijih artikla:

	prije K	sada K	poskupilo puta
brašno	0.14 do 36.—	20.— do 26.—	90
mast	1.—	110.—	115
šećer	1.80 » 1.88	66.— » 120.—	80
krumpir	0.06	6.—	100
grah	0.14 » 0.16	14.— » 16.—	100
meso	0.60 » 0.80	60.— » 80.—	100
žigice	0.02	2.40	120
odijelo	40.— » 60.—	4000.— » 6000.—	100
cijepe	12.— » 16.—	1000.— » 1200.—	80

Prosječno je dakle sve poskupilo 100-struko, dok je plaća drž. namještenika porasla najviše 15 do 20 puta, jer namještenik, koji bi imao prema predratnoj plaći bez obiteljskog dodatka K 134, ima danas K 2900, onaj sa predratnom K 275, sada K 3600, itd. Mjesto da im je plaća povišena za 100 puta, dakle prvomu na 14.300, a potonjemu na K 27.500, moraju ovi restringirati svoje današnje potrebe na jednu petinu predratnih i pogibati od gladi. Ovako je samcima, Familijarni su još u kudikamo težem položaju. Uzmimo činovnika sa ženom i troje djece te sluškinjom (osobito za slučaj da mu je supruga teško bolesna). Njegov mesečni proračun izgleda od prilike ovako:

spererajška roba K 2800.—
meso » 1000.—
mlijeko » 600.—
stan » 200.—
drva » 600.—
svjetlo » 200.—
sluškinja » 400.—
ljekarna » 1200.—
krumpir itd. » 400.—
ostali manji izdaci » 400.—
članstvo raznih instit. humanitarn. patr. stalež. prosvjetnih, pušenje itd. » 300.—
ukupno » 8100.—
dočim mu plaća iznaša sveukupno K 6000. A gdje je odijelo, obuća, rublje itd., gdje su školske potrebine djece, a da ne govorimo o duševnim potrebama. Uzevši kao priliku potrebu godišnje po 1 odijelo, 1 par obuće, 6 potplata i 2 para rublja po obitelji, članu, iznašalo bi godišnje najmanje K 21.000; napreću obnovu ostalog rublja, posteljine, posudja itd. godišnje K 6000, a duševne potrebe K 6000, što čini ukupno K 33.000 ili mjesečno oko K 3000, a to je — priznati mora svatko — minimum, ispod kojega se ne može ići. Prema tomu trebao bi taj činovnik mjesečno najmanje 11.000 do 12.000 K, s kojom bi svotom tek pokrivaio najpreče potrebe. Tek ova svota izbavila bi ga iz očajja, spasila ga od materijalne i moralne propasti — od neminovne smrti.

Državni će se činovnik iz patriotizma odreći obzirom na teški položaj naše mlade države, svake raskoš, udobnosti i užitka prepuštajući to povlaštenim kastama: šiberima, švercerima, dobavljačima itd.; ne će tražiti 100-struko povišenje svojih predratnih beriva, već će restringirati svoje potrebe ispod polovice prijašnjih potreba, no ima pravo, da bar živi, ako i ne životom ostalih kulturnih ljudi, a to bar da pokriva najelementarnije potrebe.

Da li je to provedivo u našoj državi? Držimo da jest, jer provesti se mora. Država ne može postojati bez valjanih činovnika i službenika. Kraj današnje naplate, uz koje drž. namještenici prosjače i umiru od gladi ne može država računati na njihovu savjestnost i poštivost. Mladji ljudi i to ponajbolje sile, ostavljaju službu, a nove neće stupati u drž. službu znajući, kakova ih budućnost čeka. Ostaju tek starije sile, koje su već osijedile u drž. službi, vezane uz nju tek nadom u teško zasluženu mirovinu. No i ovi preostajući ne će posvetiti sve svoje sile u korist drž. službe, već će nastojati da si privatnom zaradom, bilo poštenim bilo nepoštenim načinom, olakšaju teški život. Da država ne može od njih očekivati i zahtijevati predano i savjesno uredovanje jasno je, jer se savjestan rad može zahtijevati samo od materijalno obezbijedjenoga namješteničtva, a naša mlada država treba baš to zdušnije i poštivnije namješteničtvo da se čim prije konsolidira i da stupi u red nadprednih i dobro upravljenih država. Dakle se mora provesti već i u interesu države i njenoga napretka. Pitanje je ali — kako, jer redukcija nije način, kojim se potizava cilj.

Po našem sudu potrebne su na prvome mjestu ove mjere:

1. Kako već opećevano istaknuso, sniženje ili potpuno brisanje svih nepotrebnih izdataka, a napose onih sentimentalno naravi;
2. nužne izdatke svesti na pravu mjeru, a sve nabavke izvršiti u pravo vrijeme,

Na taj bi se način uštedili godišnje umog milijuni, a stvar bi bila financ. stručnjaka da dobrom i pravednom poreznom politikom namaknu još potrebnu sumu.

Uz to bi bezuvjetno nužno bilo provesti:

3. izjednačenje plaća svih drž. službenika,
4. da im država omogući besplatno liječenje eventualno da za nje plaća okružnu blagajnu,
5. da gradi stanove sa nužnim vrtovima za svoje namještenike;

6. da u svakom pogledu podupre rad nabavljčkih zadruga davanjem raznih pogodnosti i to drva, ugljena, žita odnosno brašna badava ili uz najniže cijene, oprost od carine i željez. prevoznice, zatim da nabavi sukna, platna itd. na veliko i raspća putem nabavljčkih zadruga svojim namještenicima na dugoročnu odplatu.

7. da se u svim uredima zavede jednokratno uredovanje od 8—13 sati i tako omogući drž. namještenicima, da si privatnom zaradom u slobodnim časovima olakšaju svoj bljedni položaj.

8. da se sve poboljšice i dodaci u buduće isplate odmah kratkim putem, jer isplatni uredi i onako poznadu prilike javnih namještenika u vlastitom području, a ne da se birokrat. formalizmom otegne isplata za 2—3 mjeseca nakom i onako već zakašnjele povišice.

Da se sve to uzmogne temeljito, shodno i brzo provesti, probitačno bi bilo sazvati anketu činovnika, financijskih, industrijskih, trgovačkih i ekonomskih stručnjaka i odmah narediti provedbu jednom užem odboru, dajući mu čim šire granice slobodne raspoložbe. Konsolidacijom drž. uprave dostajao bi u dogledno vrijeme i manji činovnički aparat, što bi se reguliralo natječajnim putem u ograničenom broju.

Gospodarska zadruga poštih nameščencev v Ljubljani ima namen pospeševati gospodarske koristi svojih članov s tem, da jih oskrbuje z vsemi življenjskimi, oblačilnimi in drugimi potrebščinami. V to svrhu kupuje raznovrstno blago in nabavlja surovine, ki jih predeluje in izdelke, oziroma polizdelke oddaja svojim članom. Pri tem poslovanju zadruga ne išče nikakega lastnega dobička. Da doseže svoj namen lažje, je zadruga upravičena, snovati poslovalnice po vsej Sloveniji. Zadruga pogodba se je sklenila dne 13. aprila t. l. Opravilni delež znaša 25 Din ter se mora plačati v petmesečnih obrokih. Vsak zadrugiški jamči s svojim opravnim deležem in s še enkratnim zneskom. Načelstvo obstoja iz sedmih zadrugiškov.

Za »Tiskovni sklad« »Našega Glasa« so darovali: Okrajno glavarstvo v Konjicah zbirko 200 kron; g. Štefan Plut, okrajni tajnik v Kranju 150 kron s pismom: »Prejel sem ta znesek kot honorar za članke v »Našem Glasu«. Hvala lepa! Toda članok nisem pisal radi zaslužka, ampak radi dobre stvari same. Zato Vam vračam ta znesek in prosim, da ga porabite za »Tiskovni fond«; g. Josip Jaklič, carinski upravnik v pok. Maribor, carinska agentura Južne železnice 45 kron; g. Ivan Hočevar, davčni upravitelj, Ljubljana, 10 kron. Srčna hvala vsem, osobito pa g. Plutu, ki povsod in pri vsaki priliki posveča posebno skrb za naše glasilo. — Uprava.

Popravek. Redni občni zbor nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Slovenjgradcu se vrši dne 16. julija 1922, in ne dne 6. julija 1922., kakor je v štev. 25. pomotoma objavljeno. Uprava.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

Nabavljalne zadruge javnih nameščencev v Plju,

ki se bo vrši

v spodnji dvorani Narodnega doma, dne 15. julija 1922. ob 6. uri zvečer.

Dnevni red:

- 1). Poročilo upravnega in nadzorstvenega odbora.
- 2). Pregled in odobritev računskega zaključka za poslovno leto 1921/1922.
- 3). Volitev novih odbornikov.
- 4). Slučajnosti.

Ako občni zbor ob določenih uri ne bi bil sklepčen, se bo vršil isti pol ure na to z istim dnevnim redom ob vsaki udeležbi.

Upravni odbor:
Winko Šeróna
t. č. načelnik.

Razširjajte „Naš Glas“!